

INGLIZ TILIDA GAPIRISH KO'NIKMASINI RIVOJLANTIRISH BOSQICHLARI

Andijon Davlat Chet Tillari Instituti

Ingliz tili va adabiyoti yo'nalishi

Student: Kamoliddinova Mubina

O'qituvchi: Nodirbek Hamidov

Annotatsiya: Ushbu maqola ingliz tilida gapirish (speaking) ko'nikmasini rivojlantirish bosqichlarini tahlil qiladi. Talabalar uchun mo'ljallangan ushbu tadqiqotda monologik nutq, faol tinglash, so'z boyligini oshirish, texnologiyalardan foydalanish va o'z-o'zini baholash kabi usullar muhokama qilinadi. Maqola ilmiy manbalarga asoslangan bo'lib, amaliy tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi.

Kirish

Ingliz tilida erkin va ravon gapira olish bugungi kunda talabalar uchun muhim ko'nikmalardan biridir. Gapirish ko'nikmasi nafaqat til bilish darajasini, balki shaxsiy va professional rivojlanishni ham ta'minlaydi. Shu sababli, bu ko'nikmani bosqichma-bosqich rivojlantirish zarur.

1. Boshlang'ich Bosqich: Monologik Nutqni Rivojlantirish

Monologik nutq — bu talabalar o'z fikrlarini mustaqil ravishda ifoda etishlari uchun muhim bosqichdir. Karpovich va boshqalar (2021) tadqiqotida birinchi kurs talabalarining ingliz tilida monologik nutq orqali gapirish ko'nikmasi sezilarli darajada oshgani aniqlangan. Bu usul talabalarni mustaqil fikrlashga va o'z fikrlarini aniq ifoda etishga o'rgatadi.

2. Faol Tinglash va So'z Boyligini Oshirish

Faol tinglash — bu gapirish ko'nikmasini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Dr. Kishore's Ratnam maktabi tomonidan taqdim etilgan tavsiyalarda talabalarni hikoya

qilish, guruh muhokamalari va bahslarda ishtirok etishga undash orqali faol tinglashni rivojlantirish mumkinligi aytiladi. Bu usullar talabalarni faol ishtirok etishga va yangi soʻzlarni oʻzlashtirishga yordam beradi.

3. Soʻz Boyligini Kengaytirish

Soʻz boyligi — bu ravon va aniq gapirishning asosi. Talabalar yangi soʻzlarni kontekstda oʻrganishlari, shaxsiy lugʻat daftari yuritishlari va oʻyinlar orqali soʻz boyliklarini oshirishlari mumkin. Bu usullar soʻzlarni eslab qolishni osonlashtiradi va ularni amaliyotda qoʻllashga yordam beradi.

4. Texnologiyalardan Foydalanish

Zamonaviy texnologiyalar ingliz tilida gapirish koʻnikmasini rivojlantirishda samarali vositadir. Masalan, Flipgrid platformasi orqali talabalar oʻz nutqlarini yozib olib, oʻzlarini baholashlari mumkin. Bu usul talabalarni oʻz nutqlarini tahlil qilishga va oʻz ustida ishlashga undaydi.

5. Oʻz-oʻzini Baholash va Refleksiya

Oʻz-oʻzini baholash — bu talabalarni oʻz rivojlanishlarini kuzatishga va muammoli jihatlarni aniqlashga yordam beruvchi usuldir. Talabalar oʻz nutqlarini yozib olib, ularni tahlil qilishlari, kuchli va zaif tomonlarini aniqlashlari mumkin. Bu jarayon oʻz-oʻzini anglashni va mustaqil oʻrganishni rivojlantiradi.

6. Guruhiy Faoliyatlar va Bahslar

Guruhiy faoliyatlar, masalan, rolli oʻyinlar, hikoya qilish va guruh muhokamalari talabalarni faol ishtirok etishga undaydi. Bu usullar talabalarni real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlaydi va ularning ijtimoiy koʻnikmalarini rivojlantiradi.

7. Oʻqituvchining Roli va Qoʻllab-quvvatlash

Oʻqituvchilar talabalarni ragʻbatlantirish, ularga konstruktiv fikr-mulohazalar berish va qulay muhit yaratish orqali gapirish koʻnikmasini rivojlantirishda muhim rol oʻynaydi. Pozitiv mustahkamlash va doimiy qoʻllab-quvvatlash talabalarni oʻz fikrlarini erkin ifoda etishga undaydi.

Xulosa: Ingliz tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantirish bosqichma-bosqich yondashuvni talab etadi. Monologik nutq, faol tinglash, so'z boyligini oshirish, texnologiyalardan foydalanish, o'z-o'zini baholash va guruhli faoliyatlar orqali talabalar o'z gapirish ko'nikmalarini samarali rivojlantirishlari mumkin. O'qituvchilarning qo'llab-quvvatlashi esa bu jarayonni yanada samarali qiladi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Karpovich, I., Sheredekina, O., Krepkaia, T., & Voronova, L. (2021). The Use of Monologue Speaking Tasks to Improve First-Year Students' English-Speaking Skills. *Education Sciences*, 11(6), 298. <https://doi.org/10.3390/educsci11060298>
2. Dr. Kishore's Ratnam. (n.d.). 12 Easy Tips to Improve English Speaking Skills. <https://drkishoresratnamschools.com/improve-english-speaking-skills/>
3. Walker, C. (2023). Use Practical Strategies to Improve English-Learners' Speaking Skills. *Education Week*. <https://www.edweek.org/teaching-learning/opinion-use-practical-strategies-to-improve-english-learners-speaking-skills/2023/05>
4. Teach-This. (n.d.). Developing Students Speaking Skills. <https://www.teach-this.com/ideas/developing-spoken-english>
5. Phoenix Publication. (2024). The Development of Speaking Skills in Teaching English. <https://phoenixpublication.uz/index.php/sxv/article/view/1246>